

Krokasmedens kennel föder upp hundar i hemmiljö efter sunda och meriterade föräldrar. Vi har inriktat oss på raserna Nova Scotia Duck Tolling Retriever, Malinois och Schäfer. Vår filosofi är att föda upp friska och mentalt stabila hundar som lämpar sig för tjänst och arbete, men som också ska vara trevliga familjehundar.

MALINOISEN SOM VI UPPFATTAR DEN....

Jag och Stefan får väldigt mycket frågor från intresserade eventuella valpspekulanter om hur just Mallen "är" och hur vi tänker i vårt avelsarbete. Allt i den här informationen är våra personliga åsikter och tolkningar.

BELGISK VALLHUND, MALINOIS "MALLE"

Precis som namnet beskriver är Mallen en Belgisk variant av vallhund. Det finns 4 typer av de belgiska vallhundarna, Malinois, Tervueren, Laekenois och Groenendael. Vi avser inte gå in på likheter och skillnader mellan de olika varianterna utan hänvisar intresserade av detta till rasklubbens hemsida www.afbv.se

Precis som många andra raser är även Malinoisen uppdelad i en utställningsvariant och en arbetsvariant "Bruksmalle", vi föder upp den arbetande varianten så hädanefter är det endast den som vi syftar på om inget annat sägs.

BAKGRUND

Rasen kom till för ca 100 år sedan efter en professor., Reul, försökt bringa lite ordning i de olika typerna av vallhundar som fanns. I olika distrikt hade man avlat på olika typer av dugliga vallhundar. Reul fick hjälp av olika uppfödare och efter ett tag hade 4 varianter utkristalliserats sig varav malinoisen var en. Malinois kallas ibland "Mechelaar" och det betyder helt enkelt "hund ifrån Mecheln" Från början har Malinoisen antagligen an-

vänts som en kombinerad vall och vakt hund men på senare år har den kommit att bli en utmärkt tjänste och brukshund. Många av Sveriges dugliga polis och väktar hundar är Malinois! Malinoisen hävdar sig mycket bra i de flesta bruksgrenar och på kontinenten tävlar de med stor framgång inom IPO, KNPV, Belgisk Ring och Mondioring.

Flera Mallar är mycket schäferlika, både till sätt och utseende, detta är inte så konstigt för oavsett vad ras-fanatiker hävdar finns det lite schäfer inblandat i de flesta av våra Bruks-mallar . I Belgien avlade man för 20-30 år sedan medvetet in schäfer för att få fastare bett. För 50-60 år se-

dan gick det knappt att se skillnad på om det var en "tysk vallhund" eller en "belgisk vallhund" så helt klart är att Schäfer och Malinois har mycket gemensamt i sitt ursprung.

I vissa länder är det tillåtet att "typa" in hundar. Det är upp till ländernas kennelklubbar att godkänna om detta ska vara tillåtet eller inte, i Svergie är det inte det. Men i Belgien och Tyskland går det bra. Man kan alltså ha en hund utan FCI stamtavla men som är registrerad i annat register. Sen motsvarande exteriörbeskriver man hunden två gånger med lägst 2:a i kvalitébedömning. Därefter kan man få den inregistrerad i FCI. I Belgien finns det flera olika rasklubbar som har sina egna register och från NVBK (en förening startad för Bevarandet av Belgisk ringssport) kan man få FCI-stamtavla på sin Malinois. Detta är en av anledningarna till att det finns tomma luckor i många av bruksmallarnas stamtavlor. Enda begränsningen är att man aldrig kan få ett internationellt utställnings certifikat med en sådan hund, men vad gör det?

Flera av de stora bra nedärvarna har stamtavlor

som man tvistar om de verkligen är helt korrekta. Nämnas kan Elgos och Stoned, båda dessa pojkar finns i Krokasmedens linjer och det är inget vi är ledsna över. Mallen är jämfört med många andra raser en mycket frisk hund och det kan mycket väl bero på "utaveln" som varit när man korsat in andra raser!

På ganska kort tid har Malinoisen blivit mycket populär bland tävlings och tjänstehunds folk i Sverige. Att den blivit så stor inom polishundsverksamheten beror säkert mycket på Leif Carlsson som tidigt såg Malinoisens fördelar och förtjänster, Leif har under kennelnamnet Lei-Anns fått fram otaliga bra malinoiskullar genom åren! År 2008 vann Frida och Blacknecks A´ Best SM i Svenskskyddet och det var den första Mallen att ta denna titel. Oavsett vad man anser om Malinoisen, rasen är här för att stanna!

RASTYPISKA BETEENDEN, PERSONLIGHETER OCH MENTALITET

Det är ganska svårt att beskriva hur en Malle "är" eftersom rasen är ganska uppdelad och varierande. Olika uppfödare prioriterar olika saker, vissa vill ha skarpare hundar än vad vi önskar, andra "blödigare" än vad vi letar efter. Nu är det viktigt att komma ihåg att det vi anser vara en bra Malle inte behöver vara detsamma som andra Malle-uppfödare och -ägare anser vara bra.

Vår uppfödning och avel på våra tre olika raser har vi mycket inriktat mot arbetsgrenen Bruks och även att hundarna skall kunna användas till olika typer av tjänst. Vi resonerar lika oavsett om det är en Malinois, Schäfer eller Tollare vi vill avla på.

Det vi tittar mycket på är sundheten, är det friska linjer bakom avelsdjuret? Kommer avkommorna att hålla för att arbetas med i tuffa förhållanden och miljöer? Både kroppsligt och mentalt? Är det trevliga och sociala hundar? Hur ser släktingarna ut och hur är dom till sättet? Hur är det med

rädslor och avreaktioner? En bra hund får gärna reagera på oväntade saker, det viktiga är sen att hunden löser och kommer över sina rädslor på ett bra sätt. Hur är det med arbetskapaciteten, har hunden mycket av det man kallar kamplust? Är hunden självsäker och framåt?

Det vi anser är en riktigt BRA malle är en hund som främst är trygg i sig själv och som är social. Sällan är arbetslusten eller kamplusten något problem, det finns i nästan alla mallar! De mallar som vi upplever har "problem" är de som har sociala otryggheter eller rädslerelaterade problem.

Mallen är från början en vallhund. Vallhundar är oftast framavlade för sin förmåga att samarbeta med sin ägare och sin lyhördhet. Mallen är MYCKET receptiv och lyhörd. Den är snabb i sin uppfattningsförmåga och är en mycket rolig hund att äga och träna, om man själv är ungefär lika snabb vill säga!

SKARP ELLER BLÖDIG?

Det finns en del skärpebitar i Mallen. Det ska det också göra eftersom det är en bra tjänste och skyddshund. En sådan hund behöver kunna bli arg om det behövs, dock är det lika viktigt att den kan tända av då aggressiviteten inte längre är önskvärd! En Malle som har lätt för att bli arg men som har svårt att sortera är en katastrofhund! Den kan bli farlig för sin omgivning och har man otur att få ett sådant exemplar krävs det mycket av den ägaren, ett måste att denne hela tiden har kontroll på sin hund! En Malle som kan sortera och som håller ihop i huvudet är den typ av hund vi föredrar!

Mallen är ofta väldigt mjuk och förarkänslig. Vissa kan upplevas som lite väl mjuka och mesiga, är man en duktig hundförare så kan man komma långt även med en mjuk hund, framförallt inom

tävlingssammanhang! Vi eftersträvar trevliga men självsäkra och stabila hundar inom vår avel. Lagom brukar vara det bästa!

HUR ÄR EN MALLE ATT TRÄNA?

Mallen är snabb, den kallas för både "IKEA-schäfer" och för "hundarnas Racer-bil som ibland får sladd" båda beskrivningarna innehåller förutom ironi en gnutta sanning. Är man van vid en stabilare och lugnare typ av hund kan Mallen upplevas som vimsig och stirrig. Mallen är helt enkelt en "skydds-bordercollie" som Stefan sa vid nåt tillfälle och det ligger en hel del även i detta.

Det är en vallhund med mycket temperament. Den har inte alltid lika lätt för att samla ihop sig och anpassa farten till situationen. Man måste helt enkelt ibland lära sin Malle att ta det lugnt och fokusera! Det behöver man sällan göra med exempelvis en schäfer. Å andra sidan finns farten och viljan där, hela tiden, till över 100 %, och är man duktig på att rikta denna energi så kan man gå hur långt som helst med en bra Malle!

Föremålsintresse och bra klipp på föremål SKA en Malle ha. Dock har vi på senare tid sett en del Mallar som tvekar innan de tar upp exv apportboken och som inte biter sig fast ordentligt i leksaker eller skyddsärmar. Detta bör man vara vaksam på inom Malleaveln. Mallens stora fördel inom skyddsgrenarna är ju att den är så hämninglös i sitt bitt och det är en egenskap vi alla uppfödare böra värna och vara rädda om!

Vad vi bland annat har uppmärksammat på våra Mallekullar är att de till skillnad från exempelvis våra schäferkullar har mer av vallhundsegenskaperna kvar. Mallevalparna går gärna in och

stoppar/biter framifrån medans våra tollare och schäfrar tar där de kommer åt. Så schäfer och tollar valpar har man i klasar i vaderna, mallevalpar fäller en framifrån! Mallarna kan även gå in i så kallat "aj" och stå blickstilla med ena frambenet lyft.

Precis som andra utpräglade vallhundsraser är Malinoisen relativt mjuk och förarvek. Många misstar sig att de är relativt hårda, men de slår snabbt igång ett "program" exempelvis "kamp-lusten" om man försöker korrigerar dem på något sätt som bjuder på kamp. Detta kan medföra att korrigerings sättet blir en lek för hunden och att leka hårdhänta kampekar gillar de. Före man går

in i en kravställning är det noga att mallen verkligen förstår annars går man snabbt in i konflikter. Många andra bruksraser är mera "förlåtande" med detta. Samarbetar och tipsar sin malle vad som är rätt och fel så är det en mycket trevlig och enkel hund att träna!

En nackdel som det pratas om är att Mallarna inte är "naturliga spårbegåvningar". Schäfrar är oftast mera naturliga spårhundar, Mallar mer åt naturliga sökhundar. Mallen har mer naturligt för att gå in i föremålssök med hög nos, även under spårarbete och de arbetar ofta fladdrigt och ostrukturerat i spåret om man tränat de som många andra hundaraser. En Malle måste man ofta LÄRA att spåra bra, medans då exempelvis schäfern ofta gör detta medfött...

Oftast är Malinoisen tyst under arbete men det finns även exemplar som ljudar vid exempelvis lydnadsträning....

HUR ÄR EN MALLE ATT ÄGA OCH LEVA IHOP MED?

Mallen har mycket av det man kallar "temperament". Den uppfattar och REAGERAR snabbt på händelser och retningar. På grund av detta anser vi att Mallen inte är någon lämplig "första hund".

Man bör ha hundvana och även vara väl medveten om vad det är för typ av hund man köper om man väljer Malinois!

Självklart bör en utpräglad arbetshund få utlopp för sin arbetslust. Mullen är ingen hund som mår bra av att vara en ren sällskapshund. Däremot kan vi inte hålla med om att en Malle river kåken om man inte aktiverat den på någon dag eller två....

En bra hund fungerar 24-7. Alltså den fungerar 24 timmar om dygnet 7 dagar i veckan! Trots allt så är vardagen och icke-aktiveringen den största delen av många hundars och hundägares liv. En trevlig och väl anpassad Malinois fungerar ypperligt i familjen, med barn, andra hundar, svärmor och vad man nu har i sitt hem.

RASTYPISKA SJUKDOMMAR

Rasen är beundransvärt fri från sjukdommar!!! Det finns några fall av EP men inom bruksaveln har man hyfsat bra koll på varifrån anlagen kan tänkas komma och då undviker man helt enkelt att dubbla anlaget. HD och ED statistiken ser mycket fin ut, några

lindriga fel finns här och där men inte speciellt många.

Några Mallar har haft problem med att benbitar i bogen lossnar, samma typ av sjukdom som bland annat finns på Border Collies. Detta tycker vi att man bör försöka vara uppmärksam på så att det inte blir ett rasbundet problem framöver!

Vissa ögonlyser avels-hundarna eftersom det kan finnas ögonsjukdommar inom Belgare, samma typ som hos exempelvis collieraserna. Vi känner dock inte till någon Bruksmalle med ögonproblem! Några fall av ryggproblem finns också men det finns inget som är fastställt att detta är ärftligt. Sen har vi hört om några enstaka fall av allergier eller så kallad "schäferklåda".

UTSEENDE

Det står bl a i ras standarden att Belgare ska vara kvadratiska och byggda för att tåla ihärdigt ar-

bete, dessutom ska de ha ett robust uttryck som ska känneteckna en arbetande ras. Malinosen har behållit mycket av sina arbetsegenskaper och rasstandardens återkommer flera gånger till att det är en livfull och arbetande hund...

SLUTLIGEN

En riktigt bra Malinois, enligt våra preferenser, är en social och trevlig hund med bra självförtroende, mycket bra föremålsintresse och arbetslust, en kvicktänkt och lättsam kompis som ställer upp i alla lägen och som man kan ha med sig överallt!

Text: Louise Abrahamsson & Stefan Mattsson

Stort tack till Marie på Vixax kennel som fyllt i luckor och haft värdefulla synpunkter på artikeln!